

HİCRET VE HİCRÎ TAKVİM

Eûzubillâhimineşşeytânirracîm

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillahi hakka hamdihî lehu'l-hamdü kemâ yenbeğî li-celâli vechihî ve li-azimi sultânih. Ve's-salâtü ve's-selâmu alâ hayra halkihî seyyidinâ ve üsvetine'l-haseneti Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn. Emmâ ba'd:

Aziz ve sevgili kardeşlerim!

Allah *celle celalüh amme nevâlüh ve lâ ilâhe gayruhû'* nun üzerimizde nimetleri sayılamayacak kadar çok. Elhamdülillah, güzel bir vesileyle, güzel bir zamanda, güzel bir yerde, birçok güzel nimetlere, imkânlara sahip olarak böylece toplanmış bulunuyoruz. Burada dört günlük bir çalışmamız var. Bu zaman çok uzun bir zaman değil. O bakımdan az, kısa zamanı öz çalışmalarla, özlü güzel çalışmalarla iyi değerlendirmeye çalışmalıyız.

Şu saatler mübarek Cuma akşamıdır, Cuma vakti girmiştir. Akşam ezanı ile beraber Cuma günü başlamıştır ve hicrî 1418 yılının

birinci gününü böylece tamamlamış olduk. Akşam namazından itibaren ikinci günü başlamış oldu. Cuma günü hicrî Muharrem iki. Birinci gün gündüz tamamlandı, ikindi namazının sonunda bitti. Şimdi ikinci gününe şu saatlerde başlamış bulunuyoruz.

Muhterem kardeşlerim!

Hicrî takvim bizim dinî ibadetlerimiz ile çok ilişkili olan bir çeşit zaman tespit şeklidir. Hicrî takvimin yanında başka çeşit takvimler vardır. Miladî takvim vardır. Miladî takvimi şu anda Türkiye’de kullanıyoruz. Siz burada kullanıyorsunuz, Avrupa’nın birçok yerinde kullanılıyor. Bu Hz. İsa’nın doğumunu esas almış bir takvimdir. Zamanı ona göre ölçen, değerlendiren, isimlendiren, rakamlandıran bir takvimdir. Bizimkisi de Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimizin hicretini esas alan ve içinde bulunduğumuz zamanı ona göre rakamlandıran bir takvim çeşididir.

a. **Bizim İbadetlerimiz Hicri Takvimle İlgilidir**

Dinî takvimimize ait bilgiler vereyim. Bizim ibadetlerimizin çoğu takvimle, aylarla

ilişkilidir. Mesela 11 ayın sultanı, başımızın tacı Ramazan miladî takvimle ilgili değildir. Miladî takvimde karşılığını söyleyebiliriz şu günler şuna rastlar diye ama başlangıcı bitimi miladî takvimle ölçülemez. Sırf miladî takvim olsa bilinemez. Mesela hac ibadeti ki İslâm'ın beş büyük ibadetinden birisidir. Yine oruç yine beş büyük ibadetinden birisi, vakitle ilgili, İslâm takvimi ile ilgili. Hac da onunla ilgilidir. Hatta zekâtın da biraz takvimle zamanla ilgisi vardır. Çünkü bir malın zekâtının kesinleşmesi için *havelân-i havl* yani bir senenin dönüp tamamlanmış olması lazımdır. Bir sene tamamlanmadan zekât o mal üzerine farzîyet kazanmaz. Bir sene tamam olduktan sonra o malın o miktarda zekâtını vermek gerekir. O bakımdan bu *havelân-ı havl* dediğimiz şeyde miladî takvim değil hicrî takvim yani kamerî takvim esastır.

Demek ki zekât bizim takvimimizle ilgili, Ramazan farz orucu bu takvimle ilgili, hac bu takvimle ilgili. İbadetlerimiz de günlük gök olayları ile ilgilidir. Mesela sabah namazını güneş doğmadan önce fecir doğduktan sonra, fecir ile güneş arasında kılmamız lazım. Öğlen namazını güneş tam yukarıya gelip artık

batıya meyil ettiği zaman, yani zevalden sonra kılmamız lazım. İkinci namazını güneşin zeval zamanındaki gölgesi artı bir çubuğun gölgesi bir veya iki misli olunca ikinci kılınır, o da güneşle ilgili. Akşam güneş battığı zaman olur, güneş battığı zaman akşam namazı kılabiliriz. Yatsı namazı da belli bir gök hadisesi güneşin battığı yerdeki kırmızılık, sarılık, renklilik kaybolup gece iyice çöktüğü zaman olur.

O halde dinî ibadetlerimiz dünyanın dönüşü ile yakından ilgilidir. Onun için dinî takvimimizi iyi takip etmemiz lazım. Şu anda Muharrem ayındayız. Muharrem ayı 12 aylık dinî takvimimizin birinci ayıdır. Bu şekli Araplar, kitapların yazdığına göre, Hz. İbrahim *aleyhisselam* zamanından beri kullanmışlar. Hz. İbrahim *aleyhisselam* oğlu, mübarek, sevgili İsmail *aleyhisselam*'ı sevdiği hanımı Hacer validemiz ile ekin bitmez taşlık bir vadiye Allah'ın emri ile iskan ettiği zaman, onları oraya hiçbir şey yokken bıraktığı zaman tabii onlar orada yaşadılar çoğaldılar. Mekke ahalisi oluştu. O zamandan beri, İbrahim *aleyhisselam*'dan beri bu 12 aylık takvimi kullanmışlardır.

On iki aylık takvim Kur'ân-ı Kerîm'de tescil edilmiştir, âyette geçer:

﴿إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ﴾

*Bismillahirrahmanirrahim. İnne iddete's-şuhûri indallâhi'snâ aşera şehren fî kitâbillâhi yevme halaka's-semâvâti ve'l-arda minhâ erbe'atün hurumün.*¹

On iki ay bu âyet-i kerîme ile zikrediliyor.

“Allah indinde ayların sayısı 12 tanedir.”

Demek ki 12 tanesi tamam olunca bir sene olacak. 10 ayda bir sene olmuyor veya 8 ayda veya 15 ayda veya 20 ayda olmuyor, 12 ay.

İnne iddete's-şuhûri. “Hiç şüphe yok ki ayların sayısı...” *İndallâh.* “Allah'ın kabul edeceği şekil olarak...” *İsnâ aşera şehren.* “On iki aydır.” *Minhâ erbe'atün hurum.*

¹ 9/Tevbe, 36.

“Bunlardan dört tanesi dinî bakımdan yeri çok önemli olan harem aylardır.”

Yani muhterem aylardır, yani kutsal aylardır. Bu kutsal ayların üçü Zilkade, Zilhicce, Muharrem'dir. Bunlara hac ayları da derler, bu üç aya mevsim-i hac derler. Zilkade bitti, Zilhicce içinde de haccı yaptık o da bitti. Zilhicce'nin dokuzunda Arafat'a çıkılır. Hacılar her türlü ibadetlerini yapsalar, dokuzunda Arafat'a çıkmasalar hac olmaz. Çünkü, *el-Haccü arefetün*. Hac denilen ibadetin içinde Arafat'a çıkmak önemli bir farzdır, zaman ve mekân bakımından da Arafat ve arefe günü önemlidir.

“Efendim biz Arafat'a çıkmayalım da Türkiye'de Ağrı Dağı'na çıkalım veya Hindistan'da Everest Tepesi'ne çıkalım.”

Olmaz. Arafat'a gideceksin.

“Efendim işte bu sene vaziyet biraz iyi olmadı da o günlerde değil de başka günlerde toplanalım, yine hadi senin dediğin olsun, Arafat'ta olsun ama Muharrem'de olsun veya Şâbân-ı Şerîf'te olsun. Veya bak mübarek Ramazan'da olsun.”

Olmaz. Zilhicce'nin dokuzunda hacılar Arafat'a çıkarsa hac olur, çıkamazlarsa hac olmaz. Çünkü *el-Haccü arefetün*. Haccın en önemli sabit noktası odur.

Arafat'ta bulunamayan bir insanın haccı olabilir mi?

Tavaf etmiş her şeyi yapmış, Arafat'a çıkamamış. Olmaz, haccı olmaz. O kadar önemli.

Zilkade bitti, Zilhicce'de haccı yaptık o da bitti. Çünkü Zilhicce'nin onu da bayramdır, *ıydü'l-adhâ* dediğimiz Kurban Bayramı, o da bitti. Bitti bitti, bitti bitti, çarşamba günü Zilhicce'nin son günüydü, perşembe günü de Muharrem'in birinci günü. Bu ay da bu muhterem, mübarek, kutsal aylardan birisidir; Zilkade, Zilhicce, Muharrem.

Bu arada bir hadîs-i şerîfi hatırlatayım. Bu sene kaçırdık, size önceden haber veremedim. Bugün Galip hocaya sordum oruçlu musun diye, baktım ikram ediyorum ediyorum yemiyor, oruçlu musun [diye sordum], o da tutmamış. Biz de seferî olduğumuzdan tutmadık. Çünkü seferde oruç tutmak yok,

yani olabilir de takvâ sayılmıyor. Yolcuyuz diye tutmadık.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz, Bir insan diyor, hicrî senenin son ayı olan Zilhicce'nin son günü oruçlu olursa, yani bu sene için çarşamba günü oruç tutsaydı, geçti.

Ah keşke!..

Geri gelmez ki. Geri gelmesi mümkün olmayan bir şeyi söylüyoruz.

Çarşamba günü oruçlu olsaydı, bir de bugün oruçlu olsaydı...

Ah keşke!..

Yani Muharrem'in birinci günü oruçlu olsaydı 50 yıllık günahına kefaret olurdu, 50 yıl.

O zaman ne yapacağız?

Hocam bu sene geçti ama o halde ben önümüzdeki sene, daha doğrusu bu Muharrem ile başlayan 1418 senesinin inşallah son gününde, Zilhiccesinde sağ olursam, imkân bulursam senin bu dediğini yapacağım. Takvime işaretleyeceğim, aklıma yazdım, defterime kaydettim bugün oruç tutacağım. Bir de önü-

müzdeki 1419 senesinin Muharrem'inin birinci gününde oruç tutacağım ki 50 yıllık günahıma kefaret olsun diye şimdiden aklımıza kalbimize yazalım inşallah.

Bir de niyetimizi şimdiden yapalım, bak ben niyetleniyorum; "1418 yılının Zilhicce'nin son günü oruca niyet ettim yâ Rabbi, 1419 yılının ilk günü Muharrem bir, oruca niyet ettim yâ Rabbi."

İleriye dönük niyet olur mu?

Zaten niyetler başlangıçta oluyor, ibadetleri yapmadan önce oluyor.

Mü'minin niyeti çok önemlidir. İcraatından da önemlidir. Niyet çok önemli, kalbin temizliği çok önemli. Ben onu niyet ettim.

"E yapamadım, ya ömrüm yetmedi ya sıhhatim tam olmadı, ya da fırsat bulamadım yapamadım?"

Olsun. Bir insan bir şeyi yapmaya niyet ederse, yaparsa ya 10 misli sevap alır ya 70 misli sevap alır, ya 700 misli sevap alır ya daha fazla sevap alır, bi-gayri hisâb sevap alabilir.

Yani neye göre değişiyor bu ya ya ya? Ya öyle, ya öyle ya öyle... Neye göre değişiyor?

Kulun kalbinin temizliğine, dindarlığının kuvvetine, niyetinin sâfiliğine, iinin güzelliğine, takvâsına, verâsına göre değişir.

Allah bakar, şu kulum bu ibadeti güzel yaptı, sevabını çok verir. Bakar, ötekisi daha güzel yaptı, ona daha çok verir. Bakar, ötekisi çok daha güzel yapmış, ona en çok verir. Bir kişi bir camiye gelir, imamın arkasında bir namaz kılar, bir sevap alır. Bir başkası aynı camiye gelir, aynı imamın arkasında aynı namazı kılar, 1000 sevap alır.

Neye göre?

Kalbinin temizliğine, kendisini namaza verişine, namazı kılınışındaki güzelliği göre.

Niyet önemli.

Evet, şimdi senenin ilk ayı Muharrem'dir. Bu Hz. İbrahim'den beri Araplar arasında böyle düşünölmüş. Birinci ay Muharrem, sonra Safer, sonra Rebiülevvel.

Rebiülevvel ayını nereden biliyoruz?

Peygamber Efendimiz'in doğumu o ayda olmuş diye biliyoruz.

Rebiülevvel, Rebiülâhir, Cumâdelûlâ, Cumâdelâhire. Türkler bu son ikisine Cemaziyelevvel, Cemaziyelâhir derler, yanlış. Doğrusu Cumâdelûlâ, Cumâdelâhire'dir. Arap dilinin fesahatine göre doğru isimlendirilmesi böyledir. Öyle demişler, Cemâziyelevvel demişler. Ben o adamın Cemaziyelevvelini bilirim diye böyle sözlü olarak geçer.

Ondan sonra ne gelir?

Recep, Şaban, Ramazan. Üç aylar dediğimiz mübarek üç aylar gelir.

Niye bu üç aylara böyle ayrıca bir değer veriyoruz?

İçinde kandiller var; Regaip Kandili var, Miraç Kandili var, Berat Kandili var, Kadir Gecesi var, Ramazan var. İçinde ibadetlerin sevabı çok filan, oradan biliyoruz.

Şevval, Ramazan'dan sonra gelir.

Onu nereden biliyoruz?

Ramazan Bayramı Şevval'in birinci günü. Ramazan bitti, Şevval ayının ilk günü Rama-

zan Bayramı'nın birinci günüdür. Onu da oradan tanıdık.

Şevval, Zilkade, Zilhicce, ondan sonra işte o hac ayları Zilkade Zilhicce başlıyor. On iki ay.

Bunların birincisi hangisi, sonuncusu hangisi?

Birincisi Muharrem, sonuncusu Zilhicce. Hicce'yi hac kelimesi ile hatırlınızda tutabilirsiniz, Zilhicce.

Muharrem birinci ay. Bu Muharrem ayı harem aylardan, yani kutsal aylardan, dört kutsal aydan birisi olduğundan bunun içinde yapılan ibadetlere Allah çok sevap vermiş. Peygamber Efendimiz bildiriyor:

“Kim Muharrem ayı içinde bir gün oruç tutarsa 30 gün oruç tutmuş kadar sevap alır.”

Şimdi bugün ikisi, yarın öbür gün olacak, daha başka günler olacak, daha epeyce gün var, fırsat var elinizde. Bir gün tutarsanız 30 gün tutmuş gibi sevap alacaksınız. Böyle bir şeyi var.

Sonra bu Muharrem ayında bir mühim olay daha var. Çok mühim. Âşûre. Muhar-

rem'in onu âşûre günüdür. O da çok önemli dinî günlerden birisidir. Âşûre gününün yani Muharrem'in onunun oruçla geçirilmesi hakkında sevap var. Çok sevap olduğunu Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* bildirmiştir.

Peygamber Efendimiz daha Mekke'de iken Medine'ye hicret etmeden önce, Muharrem'in onunda âşûre gününde oruç tutardı. Araplar bilirdi bunu, çünkü bu bilgiler İbrahim *aleyhisselam*'dan, İsmail *aleyhisselam*'dan geliyor. Oruç tutardı, hürmet ederlerdi, Medîne-i Münevvere'ye gelince yahudiler de tutuyor diye, yahudilere benzenmesin diye Muharrem'in dokuzunda ve onunda veya onunda ve on birinde tutarak böyle iki iki, 9 veya 10, 10 veya 11, iki iki tutarak onlara muhalefet etmeyi tavsiye etti. Sonra Ramazan orucu indi, farz kılındı. Ramazan orucu farz kılındıktan sonra öteki Resûlullah Efendimiz'in tavsiye ettiği oruçlar fazilet oruçları, nafile oruçlar oldu. İnsan tutarsa sevap kazanır ama tutmak farz değil diye öyle kaldı. Yani ondan önce aman tutun diye daha fazla tavsiye edilirdi. Ramazan ayı gelince biraz isterseniz tutarsınız tarzına geldi.

Demek ki bu Muharrem ayında bir de aşu-
re var.

O da ne zaman olur?

Önümüzdeki cumartesi olur. Bu cumarte-
si değil de ondan sonraki cumartesi olur. Aşu-
re gününde oruç tutmak için, Efendimiz'in
tavsiyesini yerine getirmiş olmak için önü-
müzdeki cuma ve cumartesi oruç tutacağız ya
da cumartesi ve pazar oruç tutacağız. Öyle
denk geliyor.

Bu sevaplı şeyleri söylemiş olduk.

Kamerî ayların 12 ayından birincisi Mu-
harrem'dir.

Bu kamerî aylar, hicrî aylar nasıl başlar?

Çok güzel başlar. Herkesin anlayacağı şe-
kilde başlar. İctimadan sonra, batıya güneşin
battığı yere bakarken orada güneş battıktan
sonra hilal görünür mü; yani dur bakalım
ay ne zaman başlayacak diye gözleme başla-
dınız. Her akşam, dur bakalım ne olacak diye
güneşin battığı yere bakıyorsunuz.

Orada güneş battıktan sonra havada in-
cecik hilali gördünüz mü o nedir?

Yarın yeni aydır.

Bak herkesin anlayacağı bir şekil. Allah müslümanlara takvim olarak tavsiye buyurmuş. Yani herkes bakıp yeni bir ayın girdiğini takvimi olsa da olmasa da, dağ başında yaylada olsa da, çölde olsa da gemide de olsa da, elinde ulaşım iletişim imkânları olmasa bile, haberi olmasa bile yeni hilali görünce yeni ayın girdiğini anlayabilir. Bu yani her türlü imkânsızlıkta bile zamanı takip edebilme imkânı veren bir güzel alamet. Hilali görüyor, tamam yarın Ramazan. Hilali görüyor, bir dahaki işte 20-30 gün geçtikten sonra görüyor, ha yarın bayram. Hilali görüyor, işte şu ay girdi bu ay çıktı diye anlaşılıyor.

Hilal görününce ertesi gün o ayın biridir, 29 veya 30 gün sonra yine baktığın zaman yeni hilal görülünce eski ay bitmiştir yenisi başlamıştır. Böylece herkesin gözlemleyebileceği bir şekilde takvim devam eder. Yani İslâmî takvim duvardaki takvimin yapraklarını kopartıp görmeye dayanmıyor, gözleme dayanıyor. O devirleri düşünün, matbaa yok, takvim yok, böyle bizim şimdiki imkânlarımız yok, saatler yok. Her şeyin mahrumiyet oldu-

đu yani 1400 yıl önceyi düşünün. Ne kadar güzel, herkesin anlayacağı bir yaygın takvim. Gökte alameti var, anlaşılıyor.

Ondan sonrasını nasıl anlayacak?

Canım çömleğin içine Nasrettin Hoca gibi hilali gördükten sonra çakıl taşı koysun, tıngır tıngır tıngır, ayın üçü olmuş, beşi olmuş filan diye...

Fakat çok dikkat etmek lazım. Nasrettin Hoca hilalin görünmesinden sonra çömleğin içine çakıl taşı koyup da ayın kaç olduğunu tespit etmek isterken hanım da bakmış ki Hoca Efendi çömleğe çakıl koyuyor, tıngır tıngır. Hocaefendiye yardım olsun diye bir avuç da o koymuş. O zaman tabii ayın sayısı çıkıyor 45'e 50'ye, işler karıştı. Kadıncağız iyilik yapmak istedi ama işleri karıştırdı tabii. Böyle şaka tarafı bir tarafa, ama bu şakalar çok iyi. Ben böyle ciddi konuşurken arada bir şaka yapıyorum, çok iyi oluyor çünkü artık kimse unutmaz. Ayların hesabını kimse unutmaz artık. Ayın 45 olmadığını da herkes bilir. Arabî aylar ya 29 olur ya 30 olur. 31 olmaz, yok öyle bir şey. Ya 29 ya 30.

Peki, 1418. yıldaymıştız.

b. Hicri Takvimin Başlangıcı Nasıl Belirlendi?

Bu nereden çıktı?

Eskiden Araplar hilalden yeni ayın geldiğini anlıyorlardı da ayları böyle takip ediyorlardı. Şaban gitti Ramazan geldi, Ramazan gitti Şevval geldi, Şevval gitti Zilkade geldi, böyle takip ediyorlardı da, yalnız senenin rakamı yoktu.

Hangi sene?

Mühim bir olayla söylüyorlardı. Fil senesi, Mekke-i Mükerreme'ye fil gelmiş, Ebrehe Kâbe'yi yıkmak için filleri ile tıngır mıngır, zangır zungur yeri titreterek ordusu ile gelmiş. Ama Allah belasını vermiş, ordu perişan olmuş, yokolup gitmiş. Kâbe'yi yıktırmamış Allah.

Nereye kadar gelmiş?

Hacca gidenlerin gözünün önüne gelsin, Arafat'a kadar gelmiş. Aşağıdan geliyor, şöyle Arafat'a, Müzdelife'ye kadar gelmiş. Fil Müzdelife'den öteye itekledikleri, dürtükledikleri, dövdükleri halde gitmemiş. Gitmiyor, dayağı yiyor hayvancağız daha öteye gitmiyor.

Neden?

Hayvan ama sezinliyor bir şeyi, Allah sezdirtiyor. Öteki insan ama imansız olunca daha fena, hayvandan da aşağı. Ötekisi Kâbe'yi yıktırmak için götürmek istiyor. Müzdelife'yi geçseler Mina, Mina'yı geçseler Harem-i Şerîf'e geldiler mi fillere, ordusuna yıktırtacak Kâbe'yi. Oradan öteye geçmemiş. Fil geriye dönerse gerisin geriye koşarak gidiyormuş, tamam yürümeye başladı. Çevirdikleri zaman bu tarafa yine gitmiyormuş. Yine dövüyorlar dürtüyorlar, gitmiyor. Geri dönünce gidiyor, ileri gitmiyor. İşte orada biliyorsunuz Allah onları büyük bir felakete uğratmış, Kâbe'yi yıktırtmamış.

Neden?

Hikmetleri var. Kâbe mübarek yer. Hz. Âdem zamanından beri mukaddes olan bir yer. İbrahim *aleyhisselam* o mukaddes yeri Kâbe olarak oğlu ile tekrar inşa etmiş, kıyamete kadar da kible olacak. Allah bunların hepsini biliyor, Kâbe'sini yıktırtmamış.

Hatta Abdülmuttalib'in güzel sözü vardır, onu burada zikretmek isterim. Oraya ordu geldiği zaman, tabii kocaman ordu, yemek

yenecek, et lazım, kazanlarla yemek pişecek. Oradaki develeri yakalamışlar, ordu ya, silahları var ya, oradaki develeri yakalamışlar.

Abdülmuttalib'in 100 tane devesini almışlar. Onu duyunca Abdülmuttalib kalkmış Ebrehe'nin yanına kadar gelmiş, bu Kâbe'yi yıkmaya niyetli olan ordunun yanına kadar gelmiş. İzin istemiş, Ebrehe'nin çadırına almışlar bunu.

Demiş ki:

“Benim 100 tane devemi almış senin askerlerin, gasp etmiş, develerimi ver geriye.”

Adam şöyle bakmış;

“Ya ben de senin hakkında güzel şeyler duyuyordum ama gözümden düştün.” demiş.

E niye?

“Ben seni olgun bir adam sanıyordum, bak şimdi ne kadar küçüldün.”

Niye?

“E ben senin ecdadının yani İbrahim *aleyhisselam*'ın, İsmail *aleyhisselam*'ın, ecdadının yaptığı Kâbe'yi yıkmaya geliyorum, ‘Aman komutan etme eyleme, Kâbe'yi yık-

ma!’ diye yalvaracaksın sandım. Hiç oralı olmuyorsun, kendi malının peşindesin, yani develerimi ver diyorsun, Kâbe’yi yıkma demiyorsun.”

Hakikaten dememiş öyle. Aman komutan, etme eyleme, şu Kâbe’yi yıkma, bağışla bizi filan, burası bizim kutsal evimizdir, dinî önemi var filan hiç dememiş. Askerlerin benim yüz devemi almış, versinler geri. Develerinin peşinde yani.

Gözümünden düştün demiş. Yani sen mal peşindesin, kavmini ve Kâbe’yi korumayı hiç söylemiyorsun bana. Yani yıkma demiyorsun.

Çok güzel bir cevabı var. Tarih kitapları yazıyor, çok hoşuma gidiyor. Demiş ki:

“Ben develerin sahibiyim, develer benim, develerimi almış senin askerlerin, ben develerimi istiyorum. Kâbe’nin sahibi Allah! O Kâbe’sini, Beyt’ini korur.” demiş.

Onun sahibi ben değilim ki Allah. Biliyorlar. İbrahim *aleyhisselam*’dan, İsmail *aleyhisselam*’dan beri ananevî olarak biliyorlar. Evet, cahiliye devri yaşıyorlar ama Kâbe’nin kutsallığını biliyorlar. Ödleri patlardı.

Kâbe'ye saygıları çoktu, son derece yüksekti. Kilidi vardı Kâbe'nin, Bâbü's-selâm'ın kilidi vardı. Kâbe'nin içine herkes her zaman giremezdi. Örtüsü vardı, örtüsünün altına saklanana eman verilirdi, yani saldırılmazdı. Zemzem kuyusunun kutsallığını biliyorlar, Kâbe'nin kutsallığını biliyorlar.

Öyle demiş; “Kâbe'nin sahibi Allah, hadi bakalım yıkabilirsen yık. Ordun var, filin var ama yıkabilirsen yık.”

Yıktırmadı Allah. Yıktırmadı, orduyu perişan etti.

Bunu nereden biliyoruz?

E lem tera sûresinden biliyoruz.

Bismillahirrahmanirrahim.

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ

E lem tera keyfe fe'ale Rabbüke bi-ashâbi'l-fîl.

“Rabbin o filin sahiplerine neler yaptı görmedin mi ey Resûlüm?”

Tabii Resûlullah Efendimiz görecek durumda değildi ama yani bilmiyor musun,

duymadın mı mânasına. Veyahut öteki görenler, şahit olanlar bilmiyorlar mı?

Perişan etti, ordu yenik buğday tanesine döndü, kurt girmiş de taneleri yenmiş, gedik güdük kurtlu murtlu buğday tanesine döndü ordusu, perişan oldu defolup gitti, yıkamadı.

Mesela fil senesi diyorlar.

Neden?

İşte fil oraya kadar gelmiş gitmiş.

Sen ne zaman doğdun?

Ben fil senesinde doğmuşum, anam babam öyle söylüyorlar.

Sen ne zaman?

E ben fiil senesinden üç sene sonra doğmuşum.

Ya sen ne zaman doğdun?

Ben fil senesinden iki sene önce.

Yani bir belli olaya üç sene var, beş sene var diye öyle söylüyorlar, yani [seneye] rakam koyamıyorlar. Biz şimdi koyuyoruz, 1997 senesi diyoruz, 1418 diyoruz. O zaman mühim bir olayı söylerlermiş.

Mesela Peygamber Efendimiz'e demişler ki müslümanlar:

“Yâ Resûlallah, bu müşrikler bizi çok üzüyorlar, çok baskı yapıyorlar, yakalarsa işkence yapıyorlar, ağlatıyorlar, kanatıyorlar, öldürüyorlar. Müsaade et biz hicret edelim, gidelim.”

“Olur, gidebilirsiniz” demiş Peygamber Efendimiz.

Buna diyorlar ki *senetü'l-izn*, izin senesi, iznin çıktığı sene. Yani senenin rakamı yok, böyle bir isim veriyorlar.

Sonra bir sene âyet inmiş, “O müşrikler nasıl size saldırıp sizi öldürmeye kalkıyorlarsa, savaşıyorlarsa kendinizi savunmak için siz de onlarla çarpışabilirsiniz.”

Tamam. *Senetü'l-kıtâl*, müslümanların çarpışmasına Allah'ın izin verdiği, müsaade ettiği sene.

Seneler böyle isimlendiriyorlarmış ama tabii her seneye isim bulmak, her seneyi isimle anmak kolay bir şey değil, zor bir sistem. Peygamber Efendimizin vefatından sonra, Hz. Ömer zamanında 17 yıl geçince... Biz

şimdi, “hicretten 17 yıl geçince” [diye], söylüyoruz, yani o zaman daha hicret başlangıç filan yapılmış değil. Peygamber Efendimiz’den sonra, Hz. Ömer’in halife olduğu yıllarda Hz. Ömer’in Yemen’e gönderdiği Ebû Musa el-Eş’arî hazretleri halifeye, Şaban ayında şöyle oldu böyle oldu filan diye bir mektup yazmış. Yemen’den Hz. Ömer’in yanına mektup gelinceye kadar epeyce bir zaman geçer. Bilememişler, bu sene mi evvelki Şaban ayı mı bilememişler bunu.

Neyi kastediyor bu mektupta, Allah Allah acaba bu hangisi?

Aç telefonu sor. Soramaz çünkü telefon yok. Hz. Ömer zamanında telefon yok.

E ne yapacak?

Kara kara düşünmüşler. Ya bu böyle işler karışacak, ülke de genişledi, Şam fethedildi, Irak fethedildi, bu işler daha da karışır bir çaresini arayalım demişler. Hz. Ali Efendimiz gibi yazmayı filan bilen kimseler de demişler:

“Ey emîre’l-mü’minîn, bunun bir çaresini bulmak lazım, bu işler karışıyor. Kayıt kuyut zor oluyor.” demişler.

Onun üzerine olur, bir başlangıç seçelim, bir takvim seçelim demişler. Birileri demiş ki:

“Şu Rumların takvimini seçelim, yani Bizanslıların.”

İyi ama Bizanslıların ağustosunu, eylülünü nereden bileceğiz? Onun anlaşılabilir bir alameti yok ki? Yani onların şeyini biz tutturamayız, götüremeyiz, nereden bileceğiz? Hilali gördüğümüz zaman yeni ayın başladığını biliyoruz ama ağustosun başladığını nereden bileceğiz?

Bilinmez, tamamen havadan bir şey.

Ağustos başlamış.

Ya öyle mi, Allah Allah nereden belli?

Hiçbir şeyinden belli değil.

Ama Ramazan başlamış, nereden belli?

Ben gördüm hilal vardı, oradan.

Yani demişler ki biz onların takvimini yürütemeyiz.

E Sasanilerin yani İranlıların, Farsların takvimini şey yapalım?

O da böyle, onu da yapamayız.

Biz demişler gene ecdattan kalma hilali gözleme usulünü takip edelim ama başlangıç neresi olsun? Neresi birinci sene olsun, başlangıç olsun?

Bunu konuşurken demişler ki Resûlullah'ın doğumunu esas alalım.

E ne zaman doğdu Resûlullah?

İşte 8 Rebiülevvel mi 12 Rebiülevvel mi, rivayetler çatallaşmış. Şu sene mi bu sene mi çatallaşmış, demişler ki ihtilaflı, buradan olmayacak.

E Resûlullah'ın vefatı belli, onu başlangıç yapalım. Hepimizin gözünün önünde, biliyoruz ne zaman vefat ettiğini, onu birinci sene yapalım.

O da demişler hüzünlü üzüntülü bir olay, onu başlangıç yapmak, o da tatlı bir şey değil.

Ne yapalım?

Düşünmüşler taşınmışlar, demişler ki:

İslâm Mekke'de iken müslümanlar mazlumdu, zulme uğruyorlardı, işkence görüyorlardı. Hatta bazıları şehit edilmişlerdi. Ama

Medineliler davet edip de müslümanlar Medine'ye hicret edince ve nihayet Peygamber Efendimiz'e de izin çıkıp o da Ebû Bekir ile Medîne-i Münevvere'ye hicret edince müslümanların yüzü güldü, İslâm tarihinin sayfası değişti. Müslümanların sıkıntıları bitti. Müslümanlar müstakil bir şehre sahip oldular, Medine'ye, rahat yaşamaya başladılar. Hatta müşriklerle savaştılar, Bedir Harbi, Uhud Harbi, Hendek Harbi, onları yendiler. Hatta sonunda Mekke'ye gittiler, Mekke'yi de fethettiler, şirki Arabistan'dan kovdular, müşriklik, kâfirlik bırakmadılar.

Ha, dönüm noktası neresi?

Hicret.

Tamam demişler, bu böyle müslümanların mazlum halinden rahat hale gelişlerinde başlangıcı olan hicreti esas alalım.

Çok güzel, uygun, hicreti esas almışlar. Böylece hicrî yıl dediğimiz, yani Peygamber Efendimiz'in hicretinin başlangıç olduğu, hicretin yapıp da Medine'ye geldikleri senenin birinci sene olduğu takvim böylece başlamış. Güzel bir şey.

Sahâbe-i kirâm bir şeyi yaptı mı güzel yapar. Sahâbe-i kirâmın kararları bizim dinimizde önemlidir. Resûlullah'ın sözlerine *sünnet* diyoruz, sahâbe-i kirâmın da sözlerine, onların fikirlerine *eser* diyoruz. O da dinimizde, fıkıhta önemli olan bir husustur. Sahâbe-i kirâm bir şey dedi mi onu tutarız.

c. Peygamberimizin Mekke'den Medine'ye Hicreti

Güzel bir şey yapmışlar, Allah razı olsun. Böylece hicret başlangıç olmuş.

Fakat Peygamber Efendimiz ne zaman hicret etti? Hicret ne zaman emrolundu Peygamber Efendimiz'e?

“Yâ Resûlallah hicret edelim, bu adamlar size kastedecekler. Bu adamlar sizi öldürmek istiyorlar, gizli gizli meclislerinde konuşuyorlar, şu Muhammed'i nasıl yok etsek diye fıs fıs fitneler hazırlıyorlar, hicret edelim.”

“Yâ Ebâ Bekir, daha henüz Allah'tan izin gelmedi, sabret, bekle bakalım. Ya Ebâ Bekir sabret, bekle bakalım.”

Ebû Bekir Efendimiz korkuyor, Peygamber Efendimize bu mendeburlar bir şey yap-

cak diye korkuyor. Peygamber Efendimiz de daha Rabbimden izin gelmedi diyor.

Nihayet Peygamber Efendimiz bir gün Ebû Bekr-i Sıddîk *radıyallahu anh* Efendimiz'in yanına geldi;

“Ey Ebû Bekir, müjde! Rabbim müsaade etti, emreyledi, ben hicretle emrolundum. Hazırlık yap, hicret edeceğiz.” dedi.

Ne zaman oldu bu, hangi ayda oldu?

Safer ayının sonlarında oldu.

Safer ayı hangi aydı?

İkinci ay.

Muharrem, Safer, Rebiülevvel.

Safer ayının sonunda Peygamber Efendimiz evinden bir gece çıktı. Sevr Dağı'na mağaraya saklandılar oraya.

Nasıl çıktı?

O gece Peygamber Efendimiz'i öldürmek için evin etrafını sarmışlardı. Hepsi kılıçlanmışlardı, hançerlerini bellerine sokmuşlardı. Sözleşmişlerdi, aman hep birden saldıralım, aman hep birden vurup öldürelim, tek bir katil tespit edilemesin. “Bütün Kureyş'in

gençleri saldırdı, hepsi birden linç etti öldürdü.” [denilsin,] hangi kabileye kan davası açacaklarını bilemesinler, belli olmasın, kim vurduya gitsin diye kararlaştırılmışlardı. Silahlanmışlardı, oklarını almışlardı, hançerlerini bellerine takmışlardı. O gece öldüreceklerdi. Evin etrafını sarmışlardı. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz onların arasından çıktı gitti.

Nasıl gitti?

Yerden bir toprak aldı, okuyarak bir saçtı, onların arasından geçti. Hiç birisi Resulullah Efendimiz’i görmedi.

وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ

*Ve mâ rameyte iz rameyte velâkinne’Illaher ramâ.*²

O toprağı Resûlullah attı ama Allah ötekilerin gözlerini görmez hale getirdi.”

Arasından geçti. Katil olacak heriflerin arasından geçti, sıyrıldı gitti.

Onlar ertesi gün içeride Hz. Ali’yi gördüler ama baktılar ki Peygamber Efendimiz yok,

² 8/Enfâl, 17.

kaçmış. Yani gözlerinden kaçmış, görememişler. Aramaya koyuldular. Bilmem Mekke'yi görenler, etrafını şöyle az çok bilenler vardır içinizde. Mekke-i Mükerreme'den Medîne-i Münevvere'ye gitmek için yol başkadır, Sevr Dağı Yemen tarafındadır, Medine tarafında değildir, Mekke'nin aşağı tarafındadır. Yüksek bir dağdır. Şöyle Cidde'den gelirken Mekke tarafına doğru şöyle baktığınız zaman en yüksek yer sağda, Yemen tarafında şöyle. Çünkü Cidde batıdadır. Batıdan doğuya doğru gelirken sağ tarafta şöyle bakarsanız en yüksek yer Sevr Dağı. Şeklinden şöyle anlaşılır. Bu tarafta ortada Mevlevi külahı gibi sivri Hira Tepesi vardır, o biraz daha küçük. Ama Sevr Dağı yüksek, bu tarafta. Halbuki Medine bu tarafta böyle gittiğiniz zaman.

O tarafa gitti.

Ben arkadaşlarımla Sevr Dağı'na çıktım. Kayalık, tabii belki başka çıkanlar da olmuştur içinizde. Fakat yukarıya çıktığım zaman [nefes nefese kaldım.] Bu nefes var ya, insan hani yokuş yukarı çıktığı zaman nefes nefese oluyor. Eğer nefesimi şöyle bir kağıt alsaydım, hoh diye bir kağıda üfleseydim bu kağıt

tutuşurdu böyle, cayır cayır yanardı. Öyle sıcak nefes çıkıyordu ağızımdan, o kadar içim yanıyordu. Sanki ciğerim parça parça ağızımdan dışarı çıkacaktı. Çok zor, o kadar yüksek yer.

Mendeburlar Resûlullah Efendimiz'i bulmak için oraları bile aramışlar. Şaşırdım hainlerin şeylerine, oraları bile aramışlar. Yahu dağın tepesi, o kadar zor çıkılıyor, yerini biliyoruz biz de kestirmeden gidiyoruz. E bunlar her tarafını arayacaklar yani, delik gedik neresi varsa her tarafı arayıp Resûlullah Efendimiz'i bulacaklar.

Aradılar taradılar yukarılara kadar, hatta Resûlullah Efendimiz'in Ebû Bekr-i Sıddîk ile sığındığı Sevr Mağarası'nın ağızına kadar geldiler. Çok güzel iz sürerlermiş. O Arapların mezziyetlerinden birisi. İz sürmekte bir tane adamlar. Böyle taşın üstünde ne izi olur!? Ben bakıyorum her taraf taş, toprak değil ki hani şuraya bastı da buradan üç tane insan, iki tane insan geçti diyebilesin. Nasıl iz sürerlermiş bilmiyorum, çok şey adamlar. Belki şurada dal kırılmış, belki şurada şöyle oldu, nasılsa, çok dikkatli insanlar.

Hatta izden hüküm çıkarma konusunda ilm-i kıyafet diye bir ilim bile ortaya koymuşlar adamlar. İzin şekline bakıyorlar, bu adam şişman, izden çıkartıyorlar. Bu adam aşağı yukarı şu kadar kilolu, bu adam aceleci, bak ön tarafı biraz daha çukura batmış fırt diye bastırıyor filan. Yani izin şeklinden izin sahibi hakkında hüküm çıkartıyorlar, çok mendebur adamlar.

Oraya kadar gelmişler. Biliyorsunuz Kur'ân-ı Kerîm'de var.

إِذْ هُمْ فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ
مَعَنَا

İz hümâ fi'l-gâri iz yekûlü li-sâhibihî lâ tahzen inne'llahe me'anâ

İz hümâ fi'l-gâri. "Hani o Muhammed-i Mustafa ve Ebû Bekr-i Sıddîk mağaradayken neydi o zamanlar, ne heyecanlı zamandı onlar..."

*İz hümâ fi'l-gâri iz yekûlü li-sâhibihî lâ tahzen inne'llahe me'anâ.*³

³ 9/Tevbe, 40.

Hani ne diyordu Resûlullah o zaman arkadaşısı Ebû Bekr-i Sıddîk'a? Yol arkadaşısı, din arkadaşısı, iman arkadaşısı, kardeşi, ashâbı, ashâbının en gözdesi Ebû Bekr-i Sıddîk'a ne diyordu Resûlullah Efendimiz?

Ayaklarını görüyorlardı, kayanın böyle şeyinde müşrikler geldiler oraya kadar, ayaklarını görüyorlardı. Hatta eğilseler kayanın altında Resûlullah Efendimiz ile Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'i görecekler. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz çok üzülüyordu, yakalayacaklar çünkü silahlı geldiler artık orada öldürecekler. Düşünün, katillerin kovaladığı iki mübarek insan. Katiller de oraya kadar gelmişler. Ayakları görünüyor.

Ne demiş Peygamber Efendimiz, Kur'ân-ı Kerîm'de ne buyuruyor?

İz yekûlü li-sâhibihî.

Bu yol arkadaşısına ne demiş Peygamber Efendimiz?

Lâ tahzen. "Ebû Bekir, mahzun olma, üzülme, korkma, titreme, heyecanlanma." *Lâ tahzen inne'llahe me'anâ.* "Allah yanımızda."

Korkma, o katiller zarar veremeyecek, telaşlanma. Nasıl biliyor Allah'ın kendisini koruyacağını, nasıl imanı sapasağlam. Başkası tir tir titrer, nasıl Allah'ın hak resulü olduğu her halinden belli oluyor. Orada bulamadılar.

Neden?

Ya acaba burada mı dediler, acaba bu kayanın altında olabilir mi, her tarafı arıyorlar, belki izlerden de oralara geldiğini biraz da sezinlediler. Oraya kadar çünkü sebepsiz gelemesler. Bir şeyler de anladılar yani. Dal kırığından, kaya kaymasından takip ettiler.

Birisi diyor ki;

“Ya aklın mı yok senin, bak örümcek yuva yapmış oraya. Eğer örümcek olmasa, yani onlar oraya girmiş olsalar örümceğin yuvasını bozarak gireceklerdi, baksana kayanın ağzına örümcek yuva yapmış, olur mu hiç? Örümceğin yuvası bozulmamış orada insan olur mu? Bak güvercin orada yumurtlamış görmüyor musun? Güvercin yuvası var. Senin hiç aklın yok mu ya, bak örümcek yuva yapmış örümcek ağı var, güvercin yuvası var. İnsan girmiş olsa güvercin kaçır, örümceğin ağı da bozulur, yok işte orada.”

Halbuki oradalar. Allah örümcek gönderiyor oraya, ağ gerdirtiyor, kuvvetli bir ağ. Güvercini getirtiyor orada oturtturuyor, ötekilere gösteritirmiyor. Daha evden çıkarken de nasıl gösteritirmede, toprak saçtı gösteritirmede.

Muhterem kardeşlerim!

Bunda çok ibretler var. Bu olaylar üzerinde cümle cümle düşünmek lazım. Yani Allah *celle celâlühû* bir insanı korumak isterse kimse zarar veremez. Silahlansalar da, ordu toplansalar da, hücum etseler de bir şeye zarar veremezler. Yakalansalar, ateşe atsalar yakamazlar. İbrahim *aleyhisselam*'ı yakamadılar. Ordu peşine taksalar, sıkıştırsalar deniz kenarında, bir şey yapamazlar. Musa *aleyhisselam*'a yetiştiler, yakalayamadılar. Allah Musa *aleyhisselam*'ı denizden geçirtti, Firavun'un ordusu ile beraber boğdurttu. Yani Allah korudu mu korur.

“Yâ Rabbi sen bizi koru. Ya Rabbi sen bizi o mübarek peygamberlerini koruduğun gibi önce imansızlıktan koru; küfürden, şirkten, gûnahtan, şeytandan koru; sevmediğin hallerden, sevmediğin insanlardan koru; şeytan

gibi zalim kâfir azgın insanlardan kuru yâ Rabbi. Her türlü şer sahibinden kuru ya Rabbi sen bizi, o mübarek peygamberlerini koruduğun gibi...” diye buradan Allah’a dayanmayı öğreneceğiz.

Bak, Allah korudu mu kimse zarar veremiyor, Allah zarar verecek oldu mu da kimse kurtaramıyor. Firavunu öldürdü ordusuyla, ordusu fayda edemedi. Nemrud’u öldürdü, saltanatını başına yıktı. Saltanatı onu kurtaramadı. Tarih boyunca misalleri çok. Kureyş kuvvetliydi, Kureyş’i perişan etti, Resûlullah Efendimize galip, mansur, muzaffer, fatih eyledi. Bunlardan ibret alacağız.

Evet, oraya çıktı, Sevr Mağarası’na ağzına kadar geldiler. Göstertmedi Allah, defolup gittiler yıkılasıcalar. Yıkıldılar da zaten. Hepsisi toprağın altında şu anda. Hepsisi toprağın altında.

Kime kalmış şu dünya? Kime kalmış şu fani dünya, köhne dünya?

Kimler geldi geçti, hiç kimseye kalmıyor. Zalime de kalmıyor mazluma da kalmıyor, herkes gidiyor. İmtihan yeri burası.

Allah bizi günaha saptırmasın. Allah bizi sevmediği işler yapan kullarından etmesin.

İmtihanı kaybettiler işte. Yazıklar olsun, tüh edepsizler! Ne kadar zarar ettiler, ne kadar yanlış iş yaptılar.

Allah'ın en sevgili kulunun karşısına çıktılar, ne oldu?

Cehennemde cayır cayır yanıyorlar. Kabirlerinde cayır cayır, daha Mahkeme-i Kübrâ olmadan azap görüyorlar şu anda. Peygamber Efendimiz Uhud, Bedir Harbi'nde müşriklerin atıldığı kuyunun başına geldi, seslendi onlara, dedi ki:

“Ey mendeburlar, ey müşrikler, ey Allah'ın düşmanları, ey zalimler! Biz Allah'ın bize vaat ettiği mükâfatları aldık, zaferi kazandık. Siz de Allah'ın size vaat ettiği cezalara çarpıldınız mı, belanızı buldunuz mu?” gibi seslendi.

Ashâb-ı kirâm böyle Peygamber Efendimiz'e şaşkın şaşkın baktılar. Dediler ki:

“Yâ Resûlallah duyar mı bu herifler? Öldüler, üst üste yığıldılar, ölüleri leşleri kuyunun içine atıldı atıldı çukur, öldü, duyar mı?”

“Sizden iyi duyar.” dedi Peygamber Efendimiz.

Konuşması boşuna değil. Sizden iyi duyar ama cevap veremezler, dilleri kısırdıyacak durumda değil. Cevap veremezler ama daha iyi duyarlar. Ölü kabrinde dışarıdan kendisine ziyarete geleni bilir. Kabrinin üstüne basılırsa kabrinin çiğnenmesinden eza duyar, üzülür. Kendisine Fatiha okunursa sevinir.

Kastamonu’ya giderken bir arkadaşım anlatmıştı, her kabrin, türbenin, mezarlığın yanından geçerken el açıyor, Fatiha okuyor, Kulhüvallah okuyor ruhlarına gönderiyor. Anlatmıştı, bir yerden geçmişler de daha evveleri, dua etmemişler; o kabirdekiler kalkmış, “Bizden beter olun, bize dua etmediniz...” işte bilmem ne diye söylenmişler. Onu bildiği için her kabirden geçerken selam veriyor, Fatiha okuyor ruhuna gönderiyor. Bilirler ama gören görür, görmeyen görmez.

Peygamber Efendimiz iki kabrin yanından geçiyordu. Şöyle kabirlere baktı, dedi ki:

“Bu iki kabirdekiler azap görüyor şu anda.”

“Neden yâ Resûlallah?”

“Yani sizin önemli sanmadığınız iki sebepten dolayı: Birisi laf götürüp getirirdi, kişilerin arasını bozardı. Onun sözünü buna bunun sözünü ona götürüp arabozuculuk yapardı. Koğuculuk, nemmamlık yapardı ondan azap görüyor. Ötekisi de küçük abdestini yaparken korunmazdı. O sebepten azap görüyor.” diye söyledi.

Demek ki evliyaullah, enbiyaullah, Allah’ın mübarek kulları görüyorlar, biliyorlar.

Oradan Peygamber Efendimiz ve Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz yola koyuldular.

Kim yardım etti?

Resulullah Efendimiz ile Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz oralarda kaldıkları zaman, mağarada kaldıkları zaman ne yediler, ne içtiler?

Çeşme yok, bakkal yok, kasap yok, döner kebabçı yok, süpermarket yok.

Ne yediler, ne içtiler Sevr Dağı’nda ve yolda?

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimizin kölesi sürülerini o tarafta otlatıyormuş gibi o taraflara

götürdü, geceleri onların sütlerini sağdı, Peygamber Efendimiz'e ve Ebû Bekir Efendimiz'e süt ikram etti, sütle idare ettiler.

Biz şimdi kahvaltımızda süt olsa hanıma ters ters bakarız, hani reçel, nerede yumurta, hani patates haşlaması, nerede cips, nerede tatlı, nerede tuzlu, nerede ekşi, nerede turşu, nerede salata, nerede...

Bre insaf et yahu! Bak, sadece süt içip, mübarekler sadece hurma yiyip nasıl yaşamışlar eskiler. Allah'ın ne kadar çok nimetleri var bizim üzerimizde.

Böylece oralardan geçtiler. Sonra yola devam ettikleri zaman Kureyş bunları yakalayanlara develer mükâfat vaat etti. Bunları kim yakalar bize yerini söyler de bildirirse şu kadar deve vereceğiz, bu kadar bilmem ne vereceğiz dediler. Unuttum ben miktarları. Şu anda ezberden konuştuğum için, yanımda kitap olmadığı için rakamları söylemiyorum. Mükâfat. Zaten söylesem ne olacak!

Ama yani ödül koydular, yakalayanlara mükâfat verecekler.

Yolda birileri bu ilanları duymuş olanlar, tellalların bu şeyini duymuş olanlardan bir tanesi iki kişinin öyle Medine'ye doğru çöllerde gittiğini görünce, “Bunlar herhalde aranan kişiler, şunları çevireyim, esir alayım götüreyim, develeri kazanayım, ödüllere nail olayım.” diye bunların arkasından mızrağı ile at sürdü. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimizin yüreği ağzına geldi. Heyecanlandı, telaşlandı. Canı için değil!

Peygamber Efendimize diyor ki:

Fidâke ebî ve ümmî yâ Resûlallah.

“Canım feda olsun, anam feda olsun, babam feda olsun sana yâ Resûlallah!”

Canı için değil. Resûlullah'a zarar verirler diye korkuyor.

Adam atını dıgıdık dıgıdık, dıgıdık dıgıdık filmlerdeki gibi bu iki mübarek insanın arkasından onlara yaklaşıyım diye sürerken ne oldu?

Hart diye atın iki ön ayağı kumların içine bataklığa girer gibi hırç giriverdi. Tökezledi paldır küldür, kalktı, atını oradan çıkardı, tekrar atına bindi tekrar dıgıdık dıgıdık dıgı-

dık, ama şey yapamadı. Yani yine düştü, anladı ki oraya Allah müsaade etmiyor işte. Yani yolda görenler de oldu. Görenler de oldu yakalamak isteyenler de oldu ama Allah müsaade ettirmedi.

Nihayet Rebiülevvel ayının...

Rebiülevvel ayı kaçınıcı ay oluyor?

Muharrem, Safer, Rebiülevvel.

Rebiülevvel ayının dokuzunda, onunda Medine'ye yakın Kuba'ya geldiler. Kuba bir kasabaydı, birkaç ev olan bir yerdi. Medine'nin biraz Mekke tarafında bir yerdi, oraya indiler. Kuba'ya geldiler, orada üç gün kadar kaldılar. Orada Cuma Sûresi nazil oldu, ilk cuma namazını orada topluca kıldılar. Ondan sonra Mekke'ye aşağı yukarı 13 Rebiülevvel'de vardılar.

Demek ki Safer'in sonunda yola çıktılar, Rebiülevvel'in mehtaplı günlerinde Medîne-i Münevvere'ye iki cihan güneşi Efendimiz *sal-lallahu aleyhi ve sellem* varmış oldu. Yani senenin üçüncü ayında: Muharrem, Safer, Rebiülevvel.

Hiz. Ömer zamanında bu hicret başlangıç olsun deyince, bir karışıklık olmasın diye dediler ki hicret başlangıç olsun yıl olarak da, ayı geriye doğru Muharrem'den başlatalım. Muharrem'den başlatalım, Muharrem, Safer, Rebiülevvel ... Her ne kadar iki aydan fazla bir zaman geçmişse de, 71 gün geçmişti. Muharrem'in birinden 71 günlük bir geriye alış yaptılar.

Hicri yıl bir Muharrem, yani birinci senenin birinci günü aslında Peygamber Efendimiz nerede iken başlamış oldu?

Mekke'de iken, daha hicrete kalkışmamışken başlamış oldu, hicret hazırlıkları, düşünceleri içindeyken başlamış oldu. Hicrî birinci yılın Muharrem ayı geçti, Safer ayının sonunda yola çıktılar, Rebiülevvel ayının 13'ünde Medîne-i Münevvere'ye girdiler. Demek ki orada biraz bir geriye alma var. Böylece hicret birinci yıl oldu, Muharrem birinci ay oldu biraz geriye alınarak. Demek ki hicrî takvimin birinci günü aslında Mekke'de başlamış oluyor. Birinci yılın 40 küsur günü Mekke'de geçmiş oluyor, geriye kalan günleri

yolda geçmiş oluyor, ondan sonra Medine'ye gelmiş oluyorlar.

Böylece artık bizim takvimimizin senele-
rini rakamla ifade etmek mümkün oldu. Hic-
retten 3 sene sonra, hicretten 5 sene önce,
hicretten 30 sene sonra gibi böylece bir baş-
langıç belli olunca hicrî takvim ortaya çıktı.
İçin takvimle ilgili izah tarafı bu.

Yeter mi, devam edelim mi?

Bir de için dinî tarafı var. Onu da kısaca
söyleyelim.

d. Hicretin Dini Yönleri

Niye hicret etti müslümanlar?

Çünkü bizim hayatımızın amacı Allah'ın
rızasını kazanmak. Allah'ın rızasını kazanmak
için dinimize sımsıkı sarılmamız lazım. Müs-
lüman olmamız lazım. Müslüman olmazsak
zengin olsak da, padişah olsak da, kral olsak
da, pehlivan olsak da, mâlî bakımdan kuvvetli
olsak da, medenî bakımdan kuvvetli olsak da,
içtimâî bakımdan kuvvetli olsak da, kavmimiz
kabilemiz kalabalık olsa da kıymeti yok. Di-
nimiz kuvvetli olacak. Allah dini kuvvetli ola-
nı, takvası kuvvetli olanı seviyor.

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىكُمْ

*Inne ekrameküm indallah etkâküm.*⁴

“Sizin Allah’ın yanında değeri en yüksek olanınız, en kıymetli olanınız, en asil en soylu olanınız takvası en yüksek olandır.”

Kim Allah’tan en çok korkuyor, kim Allah’a en güzel kulluğu yapıyor, kim Allah’ın en sevdiği şekilde ibadetle ömrünü geçiriyor; işte en kıymetli kul o. Biz Allah’ın rızasını kazanmak zorundayız.

Eğer bir yerde Allah’a güzel kulluk yapmamız engelleniyorsa; namaz kılma, başına örtme, Cumaya gitme, orucunu tutma!..

Allah Allah olur mu böyle?

Allah’ın emrettiği şeyleri yaptırmayan zalimler çıkar mı?

Çıkıyor. Bugün bile var. Dünyanın her yerinde zalimler var. Türkiye’de de var. Başörtü örtme, örtmek istersen işinden atarım, okuldan atarım, imtihana sokmam. Sakalını kes, sakalını kesmezsen asarım, keserim, tutarım, yutarım, bilmem ne ezerim geçerim. Cumaya

⁴ 49/Hucurât, 13.

gidemezsin. İşe girecek adamcağız, geçinecek, çoluk çocuğu ekmek istiyor baba ekmek ver karnım aç diyor, çalışacak. İşe alacak patron, alçak diyor ki bak, sen müslüman bir kimseye benziyorsun, Cumaya gitmek yok ha! Cumaya gidersen olmaz, işe almam.

“Cumaya gitmek yok ha!” diyor.

Zalime bak! Allah cumaya namaza gelin diyor. Bak bu Allah'ın bu zalim kuluna bak, Allah'ın verdiği nimetlerle yaşıyor, Allah'ın kaderi ile yaşıyor, Allah'ın verdiği ömrü sürüyor, Allah'ın yarattığı yeryüzünde yaşıyor, Allah'ın verdiği nimetlerle yaşıyor; Allah'la savaş halinde. Allah Cuma namazı kılın demiş, kılmayın diyor. Allah hanımlar başını örtsün demiş, başını aç diyor. Allah Resûlüne ittibâ edilsin diye emrediyor;

أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ

*Etîullahe ve etîu'r-resûl.*⁵

İşte onun için müslüman Peygamber Efendimiz'in sünnetidir diye sünnetini tutuyor, sakal bırakıyor filan. Sakalı keseceksin,

⁵ 4/Nisâ, 59.

camiyi açmayacaksınız, kursu kapatacaksın bilmem ne filan.

Şimdi bir yerde İslâm'ı yaşamak mümkün olmazsa, Allah'ın sevdiği kul halinde ömrünü sürdürmek, çalışmak, yaşamak mümkün olmazsa ne yapmak lazım?

Başka yere göçmek lazım, kulluğu rahat yapabildiği yere göçmek lazım.

Buna ne denir?

Hicret denir.

Peygamber Efendimiz Mekkeliydi, İbrahim *aleyhisselam*'ın soyundandı, İsmail *aleyhisselam*'ın evladındandı, Mekke onun doğduğu şehirdi ama zalimler işkence ettiler, bazı müslümanları şehit ettiler, öldürdüler, kadınlardan erkeklerden şehit ettiler. Peygamber Efendimiz'i de öldürmeye kalktılar. Namaz kılariken üstüne işkembe koyuyorlardı, sırtına. Namaz kılmasına mani oluyorlardı, Kâbe'yi ziyaretine mani oluyorlardı. La ilahe illallah diyenin üstüne saldırıyorlardı, vuruyorlardı vuruyorlardı vuruyorlardı... Müslüman olan insana işkence yapıyorlardı, dininden dönüyorlardı. Bilâl-i Habeşî hazretlerini yakala-

mışlardı, işkence ediyorlardı, dön dininden diyorlardı, o da cevaben, ızdırap çekiyor, acı çekiyor, baygın halde Ehad Ehad Ehad Ehad... diyordu. Biricik Allah, şeriki naziri yok, şirk yok, putlar yok, Allah var, şerîki nazîri yok. Ehad, O bir tanedir. *Kulhüvallahü ehad*. Allah bir tanedir.

Öldürüyorlar, yemek vermiyorlar, mal vermiyorlar, yiyecek vermiyorlar, satış yapmıyorlar. Baskı yapıyorlar, evinden çıkartmıyorlar.

O zaman ne yaptı?

Senetü'l-izn, müslümanların başka yere gitmesine izin verildi. Ne yapalım, burada madem ki size çok eza cefa ediyorlar, hadi buyurun. Kimisi Habeşistan'a gitti, kimisi Yemen'e gitti. Habeşistan'a gidenlerin arkasından da Kureyş adamlar gönderdi, "Bu size gelenleri cezalandırın" diye Habeş imparatoruna çıkanlar oldu. O da uzun, ayrı bir macera, onu ayrıca anlatmak lazım, çok ibretli bir şey.

Neticede Peygamber Efendimiz'e Medineli kişiler iman ettiler, inandılar. Sevdiler, "Yâ Resûlallah, biz senin kefiliniz, bizim Me-

dine'mize gel biz sana bakarız. Biz seni koruruz." dediler. Başka kabileler bunu diyemediler.

Peygamber Efendimiz hac münasebetiyle Mekke'ye gelen bütün kabileleri dolaşıyordu, Mina'da, Müzdelife'de, Arafat'ta. Diyordu ki:

"Beni Allah gönderdi, ben Allah'ın Resûlüyüm. Allah'ın varlığını birliğini kabul edin, la ilahe illallah deyin. İbrahim *aleyhis-selam*'ın dinine gelin. Ben onun soyundanım, onun imanına sizi davet ediyorum. Putların bir faydası yoktur, putları bırakın." gibi tebligatını yapıyordu.

"Ne yapacağız?"

"E bana tâbi olun."

"İyi ama yâ Eba'l-Kâsım, yâ Muhammed, sana tâbi olalım ama sana tâbi olursak Kureyş'le aramız bozulur. Kureyş'le aramız bozulunca da bu Kureyş'in arazisinden geçip Şam'a gidemeyiz. Şam'dan malları alıp bu tarafa gelemeyiz. Aramızın bozulmaması lazım. Haklısın ama biz sana katılamayız." diyorlardı. Haklısın ama, doğru söylüyorsun, iyi

güzel, pek güzel ama Kureyş'le aramızı bozamayız diyorlardı, diyorlardı.

Nihayet Medineliler ne dediler?

Haklısın yâ Resûlallah, biz seni koruruz, bize gel dediler. Akabe'de biat ettiler.

Akabe neresi?

Büyük şeytanın taşlandığı yer Akabe.

Orada biat ettiler Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem'e*, ondan sonra bir dahaki sene daha kalabalık geldiler. Onlar da;

"Yâ Resûlallah, bak bunlar da senin peygamberliğini kabul ediyor, sana biat ediyorlar." dediler.

İkinci Akabe Biatı oldu.

"Medine'ye buyur yâ Resûlallah, seni kendimizi koruduğumuz gibi koruruz, mallarımızı koruduğumuz gibi senin mallarını da haysiyetini de koruruz." dediler, müslümanlar Medine'ye gitmeye başladı. Müsaade oldu, birer ikişer durumunu ayarlayanlar Medine'ye gitmeye başladılar. Sonra Peygamber Efendimiz kalktı gitti anlattığım vechile.

Hangi yılda gitti?

Hicretin birinci yılında Safer ayında yola çıktı, Rebiülevvel ayında geldi. Yani birinci yıl içinde şey yaptı ama başlangıç biraz daha öne alındı. Demek ki birinci yılında hicret etti. Tamam.

O zaman bütün müslümanlara Resûlullah'ın yanına gelmek emrolundu. "Toplanın bakalım o benim Habîb-i Edîbim Muhammed Mustafâ'mın yanına." diye Allah bütün müslümanların onun etrafına yanına gelmesini emretti. Herkes, gücü yeten imkân bulan neredeyse kalktılar, Peygamber Efendimiz'in etrafına toplandılar. Medîne-i Münevvere müslümanların şehri oldu, kalesi oldu, kuvvetlendiler.

Âyet-i kerîmede buyruluyor ki:

Bismillâhirrahmânirrahîm.

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْتَهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ
كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ
تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ

مَا أُوِيَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا (٩٧) إِلَّا

الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانَ لَا
يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا (٩٨) فَأُولَئِكَ
عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُو عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا غَفُورًا (٩٩)

*Innellezîne tevaffâhümü'l-melâiketü zalimî enfüsihim kâlû fime küntüm. Kâlû künnâ müstad'afîne fi'l-arz. Kâlû e lem tekün arzullahi vâsiaten fe-tühâcirü fihâ. Fe-ulâike me'vâhüm cehennem ve sâet masîrâ. İlle'l-müstad'afîne mine'r-ricâli ve'nisâ ve'l-vildâni lâ yestetîüne hîleten ve lâ yehtedüne sebîlen. Fe-ulâike asa'llahu en ya'füve an-hüm. Ve kâne'llahu Afüvven Gafûrâ.*⁶

Böyle zalim, günahkâr, İslâm'ı uygulayamamış, yaşayamamış insanlar olarak ölenlere melekler ne diyecek?

“Ne halde idiniz siz? Siz böyle çok fena bir vaziyette ölmüşsünüz?”

Fime küntüm. “Ne haldeydiniz?” Kâlû künnâ müstad'afîne fi'l-arz. “Onlar da kendilerini savunmak için diyecekler ki sorgu me-

⁶ 4/Nisâ, 97-99.

leklerine: Biz aciz, güçsüz insanlardık. Öteki zorbalara bize baskı yapıyordu, işte İslâm'ı yaşayamıyorduk.” *Kâlû e lem tekûn arzullahi vâsiaten fe-tühâcirû fîhâ.* “Allah’ın şu yeri, yeryüzü geniş değil mi?” *E lem tekûn arzullahi vâsiaten.* “Yeryüzü geniş değil mi Allah’ın bu yeri?” *Fe-tühâcirû fîhâ.* “Oraya hicret etseydiniz ya!?”

Orada o edepsizler size İslâm'ı yaşattırmıyorlarsa öbür tarafa gitseydiniz, mecbur muydunuz onların olduğu yerde kalmaya?

Niye onların yanında kalıp da günahkâr olarak yaşayıp günahkâr olarak öldünüz?

Fe-ulâike me'vâhüm cehennem.

İşte öyle hicret etmeyip de, onların yanında kalıp da kâfirce yaşayıp İslâm'a uygulamadan, Resûlullah'ın hizmetine koşmadan, Resûlullah'la bütünleşmeden, Resûlullah'ın ordusuna katılmadan ölenlerin yeri, barınağı neresi?

Fe-ulâike me'vâhüm cehennem. “Onlar cehenneme atılacaklar. Barınakları, barınacakları yer cehennem.” *Ve sâet masîrâ.* “Ayy! Ne kadar fena bir yer cehennem!”

Ne kadar kötü bir yer, Allah etmesin.

Cehennem nasıl bir yer?

Cehennem ateş dolu bir yer. Ateşlerinin sağa sola böyle hışş hışş diye saldırdığı bir yer, ses çıkartarak böyle saldırdığı bir yer. Yakınında bile insanın yüzünü yakan bir yer.

Yani bilmiyorum hiç bir demir çelik fabrikasına gittiniz mi veyahut bir demirci dükkanına girdiniz mi veya bir fabrikada çok şiddetli hararetin olduğu bir yere gittiniz mi?

Ben İskenderun'da demir çelik fabrikasını gördüm, hemen cehennem aklıma geldi. Kapağı bir açılıyor, içindeki demir su gibi erimiş, pota böyle devriliyor. Ateş böyle şarr aşağıdaki şeye dökülüyor demir, fırında kaynamış olan demir cevheri bu tarafa dökülüyor. Ama çok uzaktan seyrediyorsunuz, yüzünüz yanıyor. Yanına yaklaşılmıyor. Bir de o ateşin içine girip orada cayır cayır yanmak, o ateşler içinde cayır cayır azap çekmek... Cehennem böyle bir yer.

وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

*Ve bi'se'l-masîru.*⁷ "Ne kötü bir yer!"

Onun için bütün müslümanlar gücü yetiyorsa hicret etmesi lazım geliyordu. Gücü yetenler hicret ettiler. Mü'min ama hicret edecek imkânı yok, öteki herifler bırakmıyorlar da, kimisini de bırakmıyorlar, bırakmayız diyorlar. Mekke'de kalıp mü'min olanlar vardı, acizliğinden hicret yapamayanlar vardı.

Bir kadıncağız gücü yetmiyorsa 13 gün çöllerde bata çıka Medine'ye gelebilir mi?

Gelemez. O Mekke'de yaşıyordu, ne yap-sın.

Ha böyleleri, *Ille'l-müstad'afîne mine'r-ricâli ve'nisâ ve'l-vildân*. "Yaşlı erkeklerden, kadınlardan, çocuklardan böyle güçsüz olanlar müstesna."

Onlar cehenneme atılmayacaklar, çünkü niyeti var, imkânı olsaydı hicret edecekti ama, "Acizim yâ Rabbi, yapamıyorum yâ Rabbi, imkân yok gelemiyorum buralara. Kaçacak gidecek takatim yok."

Onlar; *fe-ulâike asa'llahu en ya'füve an-hüm*. "Allah onları bağışlayacak." Ve

⁷ 2/Bakara, 126.

kâne'llahu Afüvven Gafûrâ. "Allah affedicidir."

Bu âyetler devam eder aşağı doğru da bilmiyorum zaman uzadığı için söylemeye devam etmeye vakit var mıdır?

Tabii insan hicret edecek, malını mülkünü, taşıyamadığı şeyleri bırakacak geride. Evi vardı Mekke'de, eşyası vardı. Değil eşyasını kamyonla deveye yükleyip bu tarafa getirmek, kendisine bile müsaade etmiyorlar, kaçarak gidiyor. Hissettiklerinde kovalıyorlar, arkasından kovalıyorlar. Yani hicret zor bir olay, zor olmuş.

Mesela Süheyb-i Rûmî *radiyallahu anh* hazretleri çok hünerli bir insanmış. Çalışkanmış, ustaymış, üstatmış, becerikliymiş. Çok el hünerleri varmış, dükkanı varmış, sanatı varmış. Oradan kazancı olmuş, paralarını toplamış, tedarikâtını yapmış, Medîne-i Münevver'e doğru yola çıkmış. Öteki mendeburlar sezinlemişler onun halinden, gözlüyorlar. Gizli çıkmış ama sezinlemişler, peşine düşmüşler. Bu giderken bir de bakmış ki arkasından Kureyş'in azılları takip ediyor, geliyor-

lar. Sezinleyince hemen bir siperin arkasında çekilmiş. Silahı var.

Silah ne, en kıymetli silah ne o zaman?

Füze.

Füze yok.

Kalaşnikof.

O da yok.

Tüfek, pompalı tüfek.

O da yok.

Tabanca.

O da yok.

Ne var?

Ok.

Niye kıymetli?

Düşman uzaktayken vurabiliyor. Bir attı mı daha yanına yaklaşmadan vurabiliyor, güzel.

Daha yaklaşırsa ikinci derecede kıymetli silah hangisi?

Mızrak. Uzaktan yanına yaklaşırken dur dersin, sokmazsın yanına.

Ondan sonra?

Kılıç. Daha yaklaşırsa kılıcı çekersin, çat pat çat pat o saldırır sen vurursun filan, kendini savunursun.

Okları vardı yanında Süheyb-i Rûmî hazretlerinin, hemen bir siperin arkasına girdi.

Dedi:

“Ne istiyorsunuz, ne takip ediyorsunuz?”

Dediler ki;

“Sen bizim aramıza geldin yaşadın, çalıştın çabaladın, kazandın. Şimdi paraları yükledin kaçıyorsun gidiyorsun.”

Hırsızlık mı yaptı, kendi hüneri ile kendi sanatı ile para kazandı. Yani ne hakkın var ama serseri adamlar, zalim.

“Ne istiyorsunuz, bak yaklaşmayın yanıma, biliyorsunuz ben iyi ok atarım.” dedi. “Attığım ok şaşmaz, attığımı vururum. Bak yaklaşmayın, orada durun, yaklaşırsanız şu okluğumdaki...”

Sadak derler, okların konulduğu şöyle uzun bir şey vardır arkada onun adı nedir?

Sadak. Ok kuburu da diyorlar ama sadak asıl adı. Şuradan oku böyle çekiyor, atıyor pıt vuruyor filan, filmlerde filan görmüşsünüzdür.

Dedi ki;

“Bu oklar bitinceye kadar atarım, her attığımı da vururum. Kaç tane ok varsa o kadar insan yaralanır.”

Korktular, biliyorlar hünerli adam, nişancı adam, attığını vuruyor.

“Ne istiyorsunuz?” dedi, dediler;

“İşte sen burada çalıştın çabaladın, zengin oldun bizim paramızla zengin oldun, şimdi kalkıp gidiyorsun.”

“Para mı istediğiniz?” dedi.

“Evet, tabii.” dediler.

“Alın!” dedi, parayı savurdu attı onlara, keseyi. Alın parayı.

Köpeğe yem atmış gibi, yiyecek atmış gibi topladılar paranın başına oh sevinçli, o da yürüdü gitti.

Peygamber Efendimiz'e bu olay anlatıldığı zaman ne diyor Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz?

“Süheyb kâr etti. Süheyb kazandı, Süheyb kazandı, Süheyb kazandı!”

“Paraları gitti yâ Resûlallah.”

Paralar gitti ama imanı kurtuldu. Resûlullah'ın yanına geldi.

“Tamam canım işte gitmiyorum, hicret etmiyorum, aranızda kalayım.” deseydi sanatına da devam ederdi, paracıkları yanında kalırdı sarı sarı liralalar... Altın şöyle, zaten paslanmıyor altın, paslanmaz, pırıl pırıl parlıyor. Orana taksan zinet, burana taksan zinet, burana taksan zinet.

Altın bu, kıyılır mı?

Kıydı. Parasına kıydı, savurdu altın torbasını attı, Resûlullah'ın yolunu tuttu. Tercihini güzel yaptı, sevaplı işi yaptı.

Kim kazandı?

Kureyşliler mi kazandı Süheyb mı kazandı?

Süheyb kazandı. Kureyşliler altına sahip oldular ama onlar kaybettiler, Süheyb altını attı, altından mahrum oldu, hiçbir şeysiz vardı Medîne-i Münevvere'ye, parasız pulsuz gitti ama Süheyb kazandı.

Neden?

Âhireti kazandı, Resûlullah'ın yanına geldi, Resûlullah'ın teveccühünü kazandı. Resûlünün ordusunun kuvvetini arttırdı.

Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîfi var;

“Kim bir grubu kuvvetlendirirse onunla muamele görür, o gruptan sayılır, onların yaptığı işi yapmasa bile. Âhirette de onların grubunun yanına ayrılır, onların hesabı ile hesaba çekilir. Onların amelinin cezası neyse o cezaya çarptırılır. İşlememiş bile olsa.”

Neden?

O gruptan.

Şimdi diyelim bir A partisi var, dinsiz; bir B partisi var, münafık; bir bilmem ne partisi var, kâfir. Bir de mü'min partisi var. Bir İslâm'a saldıranlar var, bir İslâm'ı koruyanlar var.

Birisi İslâm'a saldıranların yanında.

Ne olur?

Kendisi İslâm'a saldırmasa bile onların yanında olduğu için onların muamelesine tâbi olur, onlarla beraber cezasını çeker, belasını bulur âhirette.

Nedir müstesna olan?

Onların arasında müslümanların işini takip etmek için bulunanlar müstesna. Yani Resûlullah birisini bir yere göndermiş oradan haber dinlesin diye, o müstesna. O durumlar müstesna ama müslümanların yanında yer almak lazım.

Süheyb-i Rûmî gitti, öteki ashab gitti. Başka kabilelerden Resûlullah'ın yanına gittiler gittiler gittiler, Medine kuvvetlendi, kalabalıklaştı, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in etrafında bir kuvvet teşekkül etti. Sonra bir zaman geldi Bedir Harbi oldu.

Kureyşliler Şam'a giderken artık Resûlullah'ın mıntıkasından geçmek zorunda. Bedir Harbi'ni kazandı müslümanlar, müşriklerden intikam aldılar. Onların Mekke'de yaptıkları zulümlerin cezası verilmiş oldu. Birçok kâfir

müşrik cezasını belasını buldu. Onun üzerine Uhud Harbi için Medine'ye geldiler. Uhud Harbi'nde de müslümanlar sonunda onları hakladılar. Derken sonunda müslümanlar Mekke'ye gittiler, Mekke'yi fethettiler.

Mekke fethedildikten sonra,

“Ben de kalkayım Medine'ye gideyim.”

Tabii Mekke fethedildikten sonra Peygamber Efendimiz tekrar Medine'ye gitti.

“Ben de gideyim.”

Geçmiş ola, kaçırdın sen. Sen önceden gidecektin, şimdi artık Mekke de fethedilmiş, şimdi Medine'ye gitmenin hicretin sevabı kalmadı, kalktı.

e. Peygamberimizin ve Sahabelerin Hicretinden Sonra Hicret Var Mıdır?

Onun için Peygamber Efendimiz buyuyor ki:

“Feth-i Mekke'den sonra hicret yoktur.”

Bitti. Asıl kıymetli zamanı kaçıran kaçırdı, kazanan kazandı, bitti.

Peki ondan sonra hicret nedir?

Bundan sonraki hicret günahları bırakıp ibadetleri yapmaktır. Mânevî hicret artık. Günahları bırakabiliyorsan, sevaplı işlere gelebiliyorsan, şeytana itaat etmeyip Rahman'a itaat ediyorsan, nefse uymayıp ibadetini yapıyorsan hicret bu.

“İçkiyi bıraktım Hocam.”

Tamam.

“Namaza başladım Hocam.”

Tamam, sen bak hicret etmişsin.

“Eskiden namaz kılmazdım, gafildim, cahildim. Tövbekâr oldum, bu sene hacca gittim.”

Şimdi artık tamam, hicret etmiş bu.

Nereye hicret etmiş?

Müslüman tarafa gelmiş, küfür tarafını bırakmış müslüman tarafa gelmiş.

“Fetihten sonra hicret günahları bırakıp sevaplı işlere gitmektir.” diye Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bildirdi kendi zamanına ait. Ama Peygamber Efendimiz'den sonra da, şimdi de, bizden sonra da eğer bir diyarda müslümanca yaşamak imkânı kalma-

mıssa, dinini uygulayabileceği bir güzel yere gitmek, hicret etmek yine boyun borcudur. Çünkü kazanç önemli değildir, rahat önemli değildir, mal önemli değildir, tarla bağ bostan önemli değildir; önemli olan Allah'a güzel ibadet etmektir.

Allah'a güzel ibadeti nerede yapabilirim? Artık buralarda yapma imkânı kalmadı, bu domuzlar çok zulmediyorlar?

O zaman gelirsin, güzel yerde Allah'a ibadet edebileceğin yerde yerleşirsin. Oraya hicret etmek yine gerekir. Nitekim Bulgaristan'dan, Romanya'dan, Kafkasya'dan, Rusya'dan buralara muhacirler geldi.

Ne yapsın, orada Bolşevikler bilmem zulmediyor, asıyor kesiyor öldürüyor, katliam ediyor?

Dinlerini korumak, müslümanca yaşamak için, bolşevik olmamak için, komünist olmamak, dinsiz, ateist olmamak için işte o da hicret. Bu da hicrettir.

Demek ki hicret, şartlara göre İslâmî yaşantısını sürdüremediği yerden sürdürebildiği yere nakl-i mekân etmek kıyamete kadar

olabilir. Mühim olan Allah'a güzel ibadet etmektir. Mühim olan Allah'ın emrini tutmaktır. Mühim olan Müslümanca yaşamaktır. Mühim olan günahlara sapmamaktır. Mühim olan Allah'ın sevmediği işleri yapmamaktır.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İşte hicret tarihte öyle bir olaydı. Mekk'e'nin fethinden sonra öyle bir mânevî hava meydana geldi. Şimdi de bu iki mânâ canlı, durumuna göre insanlar ona göre hareket etsinler.

Allahu Teâlâ hazretleri bizleri dinini bilen, imanının esaslarını güzel öğrenen, şeriatının ahkâmını hayatında Allah'ın emrettiği veçhile, Resûlullah Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*'in öğrettiği şekilde uygulayan hakiki müslümanlardan eylesin. Zor da olsa Allah kolaylık versin. Sıkıntıları da olsa Allah gayret kuvvet versin. Bizi sıkıntıya da uğratmasın. Zalimlerin karşısında mağlup ve mahcup ve hacil duruma düşürmesin, hor ve zelil etmesin. İzzetle, devletle, nimetle, rahatla, saadetle yaşamayı nasip etsin. İmanla ibadetle taatle yaşamayı nasip eylesin. Salih kullar olmamızı nasip eylesin.

Muhterem kardeşlerim!

Burada konuşmamı bitirirken bir şey söylemek istiyorum. Bir insanın kendisinin iyi insan olması, iyi müslüman olması, salih insan olması, abid, takva ehli, halis muhlis salih bir insan olması iyidir. Güzel, aferin kendisini kurtarmış.

Ama hanımı ne olacak, eşi ne olacak, çocuğu ne olacak?

Bunun üstünde bir yüksek mertebe daha vardır: Başkalarının da iyi müslüman olması için çalışmak. Daha güzeli budur.

Neden?

Bir insan bir insanın müslüman olmasına vesile olursa, sebep olursa, onu İslâm'a çekerse, onun iyi müslüman olmasına yardımcı olursa, onun müslüman olduğu andan itibaren yaptığı bütün ibadetlerden aldığı sevapların mislini alır. Onun sevabından bir şey eksilmeden onun kazandığı sevap kadar onun müslüman yapan kimseye de Allah sevap verir.

Nasıl olacak bu?

Sen çocuğunu eğer müslüman yetiştirebiliyorsan bu sevabı alırsın. Sen komşunu

İslâm'a çekebiliyorsan sevabı alabilirsin. Akrabanı İslâm'a çekebiliyorsan sevabı alabilirsin. Eğer iyi tahsil yaptın, bunların hallerini biliyorsun, İsveçlilere İslâm'ı anlatıp oradan onların *eşhedü en lâ ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh* diye imana gelmesine sebep olduysan sevabını alırsın. İşte bizim temenni ettiğimiz, arzu ettiğimiz, güzel gördüğümüz iş bu. Biz hem kendimiz iyi müslüman olacağız hem de başkalarının müslüman olması için çalışacağız.

Biz Allah'ın hizmetçileriyiz.

Neyiz biz?

Allah'ın dininin yardımcıları ve hizmetçileriyiz.

Allah'ın dinine hizmet edeceğiz. Sadece kendisinin geçimi için çalışan, sadece dünya için çalışan insan belki kendisini koruyamaz ama Allah'ın dinine hizmet eden bir insan Allah'ın çok lutfuna mazhar olur.

Çünkü âyet-i kerîmede buyruluyor ki:

*Ve'illezîne câhedû fînâ le-
nehdiyennehüm sübülenâ ve innallahe le-
mea'l-muhsinîn.*⁸

“Kim bizim için çalışırsa, gayret sarf ederse, malıyla canıyla her türlü imkânı ile cihat ederse; öyle insanlara, böyle mübareklere bize gelen yolları, cennete gelen yolları, bizim rızamızı kazanmaya sebep olacak yolları açarız, muvaffak ederiz, o yollara girerler, saadete ererler.” diye Allah vaat ediyor.

Yani insanın sonucu kazanması, cennete girmesinin şartı, kolaylaştırıcı şartı neymiş?

Başkalarını da müslüman yapmak için çalışmış.

İşte biz bunu yapacağız.

İsveç'te de olsak, Türkiye'de de olsak, Amerika'da da olsak, İngiltere'de de olsak, Danimarka'da da olsak asıl vazifemizi ne bileceğiz?

Asıl vazifemiz Allah'ın dinine hizmet etmek.

⁸ 29/Ankebût, 69.

Kebapçılık mı, lokantacılık mı, işçilik mi, esnaflık mı?

Değil.

Ev hanımlığı mı?

Değil.

Asıl vazifemiz Allah'ın dinine yardımcı olmak, Allah'ın dinine hizmet etmek. Allah'ın sevdiği kulları olmak. Allah'ın, Resûlullah'ın yaptığı vazifeyi bu asırda devam ettiren kulları olmak. Hepimiz hanımlar olarak, beyler olarak, delikanlılar olarak, gençler olarak böyle olmalıyız. Çocuklarımızı böyle yetiştirmeliyiz. Hepimiz canla başla İslâm'ın yerleşmesi için, gelişmesi için çalışmalıyız.

Şimdi Türkiye'de Milli Güvenlik Kurulu kararlarından sonra gazetelerin yazdığına göre 1500 kadar Kur'an kursu kapanmış. Bunların içinde onar kişi olsaydı 15.000 öğrenci ederdi. Yirmişer kişi varsa 30.000 eder. Daha fazla ise daha fazla eder. Binlerce insan Kur'an öğrenmekten mahrum bırakılıyor. Diskotekler serbest, birahaneler serbest, meyhaneler, kahvehaneler serbest, bilardo salonları serbest, müsaadeli, icazetli, ruhsatlı.

Yerin dibine batsın öyle ruhsat! Mendeburların kötü işleri için şeyler müsaadeli, Allah'ın dininin öğretildiği yerler ruhsatsız, müsaadesiz bahanesiyle kapatılıyor, yenilerinin açılması zorlaştırılıyor, adetlerinin azaltılmasına çalışılıyor.

Biz ne yapacağız?

İnşallah her müslümanın evi Kur'an kursu olacak şimdi. Her müslümanın, hepinizin evi Kur'an kursu olacak.

Hepinizin Türkiye'deki akrabalarının arkadaşlarının evi ne olacak?

Kur'an kursu olacak. Hadi bakalım onları da kapatsınlar. Herkesin evi Kur'an kursu olacak, herkes evinde çoluğuna çocuğuna Kur'ân-ı Kerîm öğretecek. Komşularına da Kur'ân-ı Kerîm'i öğretecek.

Allah'ın nurunu söndürmek istiyorlar. Söndüremezler ya. Biz de Allah'ın nurunu bir tane lamba varsa on tane daha şey yapıp arttırmaya çalışacağız.

Asıl iş, asıl sevap burada!

Allahu Teâlâ hazretleri bize hem iyi müslüman olmaya muvaffak eylesin hem de

İslâm'a güzel hizmet etmeye muvaffak eylesin. Allah hepinizden razı olsun.

es-Selâmu aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtüh. el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

2 Muharrem 1418 / 09.05.1997

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

